

Uzasadnienie
obejmujące informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu obejmującym
ocenę oddziaływania na środowisko *Programu Strategicznego Rozwoju*
Bieszczad

Niniejsze uzasadnienie zostało sporządzone w oparciu o w art. 42 pkt 2. Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko)

W dniu 29 kwietnia 2014 r. Zarząd Województwa Podkarpackiego, Uchwałą Nr 343/8171/14 przyjął projekt *Programu strategicznego rozwoju Bieszczad* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko*.

Zgodnie z art. 11 i art.41 ust.1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 Nr 142 poz.1590 t.j.), art. 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz.1658 z późn. zm.) oraz art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, realizując obowiązek zapewnienia udziału społeczeństwa w tworzeniu dokumentów strategicznych, projekt *PSRB* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko* został poddany konsultacjom społecznym w okresie od 16 maja do 20 czerwca 2014 r. W dniu 13 maja 2014 r. na stronie internetowej Samorządu Województwa Podkarpackiego www.umwp.podkarpackie.pl, została umieszczona informacja - zaproszenie do udziału w konsultacjach społecznych *Programu strategicznego Rozwoju Bieszczad* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko* oraz formularz zgłaszania uwag. Do informacji dołączono w postaci plików word oraz pdf, teksty projektu *Programu* i *Prognozy oddziaływania na środowisko*. Przedstawiony został także harmonogram spotkań konsultacyjnych oraz informacja o możliwości zgłaszania uwag i wniosków do konsultowanych dokumentów w okresie od dnia 16 maja do 20 czerwca 2014 r. drogą elektroniczną na adres drr@podkarpackie.pl, w formie korespondencji

pocztowej lub osobiście w Departamencie Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego.

Ogłoszenie prasowe o konsultacjach społecznych projektu w/w *Programu z Prognozą oddziaływania na środowisko*, zostało opublikowane w dniu 16 maja 2014 r. w gazecie codziennej o zasięgu regionalnym – *Super Nowości*. Poinformowano w nim m.in., iż konsultacje społeczne będą trwały w okresie od dnia 16 maja do 20 czerwca 2014 r., a przez czas trwania konsultacji społecznych projekt *Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad wraz z dokumentem Prognozy* będą dostępne na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego www.umwp.podkarpackie.pl oraz udostępnione do wglądu w formie drukowanej w Departamencie Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego, w pok. 339. Ogłoszenie o konsultacjach społecznych w/w dokumentów wywieszono także na tablicy ogłoszeń w budynku Urzędu Marszałkowskiego przy Al. Cieplickiego 4.

Zaproszenia do udziału w konsultacjach społecznych, zostały także przesłane w formie pisemnej do starostów, a także do prezydentów miast, burmistrzów i wójtów jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa, które uczestniczą w *Programie*. Adresatów zaproszeń poproszono o rozpowszechnienie informacji o prowadzonych konsultacjach wśród społeczności lokalnych.

Ponadto zaproszenie pisemne do udziału w konsultacjach przekazano do Podkarpackiej Rady Organizacji Pozarządowych w Rzeszowie, która zadeklarowała upowszechnienie jego treści wśród członków Rady.

W ramach konsultacji, zostało zaplanowane i przeprowadzone jedno spotkanie konsultacyjne w Lesku. Zgodnie z ustalonym harmonogramem, w dniu 11 czerwca 2014 r. w sali konferencyjnej Urzędu Miasta i Gminy w Lesku przy ul. Parkowej 1, odbyło się spotkanie konsultacyjne, zorganizowane dla przedstawicieli JST i innych zainteresowanych podmiotów. Zgodnie z przyjętym harmonogramem, wynikającym z obowiązujących przepisów prawa, konsultacje społeczne zakończyły się w dniu 20 czerwca 2014 r.

W trakcie trwania konsultacji, do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego wpłynęło w formie pisemnej osiem propozycji zmian (uzupełnień) w projekcie Programu. Żadna z proponowanych zmian (uwag) nie odnosiła się do treści Prognozy, ani możliwego oddziaływania realizacji *PSRB* na środowisko.

Zarząd Województwa Podkarpackiego postanowił o uwzględnieniu lub częściowym uwzględnieniu trzech spośród zgłoszonych propozycji.

Zgłoszone uwagi i wnioski zostały rozpatrzone przez Zarząd Województwa Podkarpackiego i objęte Uchwałą Nr 370/8847/14 z dnia 14 lipca 2014 roku w sprawie rozpatrzenia uwag i wniosków zgłoszonych do projektu Programu strategicznego Rozwoju Bieszczad wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. Stanowisko Zarządu Województwa Podkarpackiego w sprawie propozycji zmian w projekcie *Programu strategicznego rozwoju Bieszczad wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko* znajduje się w poniższej tabeli.

Lp.	Podmiot zgłaszający propozycję zmian	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział / strona / punkt)	Treść propozycji zmiany	Uzasadnienie zmiany	Stanowisko Zarządu Województwa Podkarpackiego
1.	Burmistrz Miasta i Gminy Lesko	Źródła i instrumenty finansowania, str.106, przed ppkt 5 od końca	Proszę o wstawienie podpunktu o treści: „zapewnienie środków w WFOŚiGW na dotacje uzupełniające wkład własny Beneficjenta, na pokrycie różnicy w wysokości dofinansowania wynikającej z luki finansowej przy projektach dotyczących ochrony środowiska, tak aby wkład własny Beneficjenta nie przekraczał 10%.”	Tabela nr 6 na str. 102-103 wskazuje, że wkład własny beneficjenta powinien wynosić nie więcej niż 10% wartości ogółem projektu. Przy naliczaniu luki finansowej dofinansowanie wyniesie od 68-70%. Jeżeli Beneficjent zapewni 10%, to zabraknie od 20-22% wartości. Brak wskazania źródła finansowania i zabezpieczenia na ten cel środków uniemożliwi realizację zadań ujętych w Programie strategicznego rozwoju Bieszczad.	Uwaga nie została uwzględniona. Zarząd Województwa Podkarpackiego nie jest władny do decydowania o przeznaczeniu środków, którymi dysponuje WFOŚiGW.
2.	Burmistrz Gminy Ustrzyki Dolne	W części II. Diagnoza i analiza strategiczna oraz w części IV. Kluczowe kierunki rozwoju	Dokonać korekty treści projektu Programu polegającej na zastąpieniu określeń (sformułowań)	Gmina Ustrzyki Dolne spełnia kryteria uznania za rzeczywisty biegun wzrostu, dlatego należy przyspieszyć	Uwaga nie została uwzględniona. Program Strategicznego Rozwoju Bieszczad będąc istotnym elementem systemu regionalnych dokumentów strategicznych musi zachować spójność z

		Bieszczad – priorytety i działania strategiczne.	„Biegun wzrostu Sanok-Lesko” określeniem „biegun wzrostu Sanok-Zagórz-Lesko-Ustrzyki Dolne” lub w skrócie „Sanok – Ustrzyki Dolne).	proces integracji sąsiednich ośrodków, a tym samym uznać fakt istnienia bieguna wzrostu Sanok-Lesko-Ustrzyki Dolne.	zapisami Strategii Podkarpackie 2020, także w aspekcie terytorializacji polityki rozwoju, szczególnie w zakresie delimitacji regionalnych biegunów wzrostu. Delimitacja biegunów wzrostu przyjęta w Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020, została oparta na ekspertyzie pt. Charakterystyka systemu osadniczego województwa podkarpackiego z identyfikacją biegunów wzrostu oraz wyróżnieniem obszarów funkcjonalnych na poziomie regionalnym i lokalnym – wykonanej przez zespół autorski IGiPZ PAN pod kierunkiem prof. Tomasza Komornickiego. Jako rzeczywisty biegun wzrostu, w Strategii podkarpackie 2020 jest wskazany duopol Sanok – Lesko, obejmujący również miasto Zagórz. Natomiast Ustrzyki Dolne w powiązaniu z Sanokiem i Leskim tworzą biegun potencjalny. Należy wskazać, że zmiany dotyczące zasięgu i charakteru biegunów wzrostu, wymagają aktualizacji Strategii rozwoju województwa.
--	--	--	---	---	--

3.	Burmistrz Gminy Ustrzyki Dolne	Część II. Diagnoza i analiza strategiczna - str.47	Wykreślić zdanie „KPZK przewiduje powołanie Parku Narodowego”	<p>Horyzont czasowy Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (rok 2030) przekracza ramy czasowe realizacji <i>Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad</i>. Ponadto perspektywa powołania Parku Narodowego zapropionowania mechanizmu kompensującego samorządom straty z tego tytułu, jest sprzeczna z Wizją i celem głównym <i>Programu</i>..</p>	<p>Uwaga nie została uwzględniona.. Tereny projektowanego Turnickiego Parku Narodowego oraz jego otulina są lokowane na terenie JST objętych <i>Programem</i>, dlatego twierdzenie o braku związku między planem utworzenia parku, a zakładanymi kierunkami działań w ramach obszarów wsparcia <i>Programu</i>, nie znajduje uzasadnienia. Zapis dotyczący utworzenia Turnickiego Parku Narodowego wynika z zapisów <i>KPZK 2030</i>, która jest najważniejszym dokumentem strategicznym, dotyczącym zagospodarowania przestrzennego Polski. Zgodnie z przyjętą, w systemie krajowych dokumentów strategicznych hierarchią, zapisy krajowych dokumentów strategicznych oraz <i>KPZK</i> muszą zostać uwzględnione w zapisach dokumentów strategicznych tworzonych przez samorząd województwa. Wynika to z obowiązku zachowania spójności programowania.</p>
4.	Burmistrz Gminy Ustrzyki Dolne	Część IV. Kluczowe kierunki rozwoju Bieszczad – priorytety i działania strategiczne - str.67, wiersz 5 od dołu.	Po słowach "...nagrobków łemkowskich wprowadzić „oraz bojkowski”.	Treść w dotychczasowym brzmieniu jest niepełna.	<p>Uwaga została uwzględniona. Tekst <i>Programu</i> został uzupełniony.</p>

5.	Burmistrz Gminy Ustrzyki Dolne	Część IV. Kluczowe kierunki rozwoju Bieszczad - str.70, wiersz 17 od góry.	Wykreślić : (duopole Sanok-Lesko)	Brak uzasadnienia	Uwaga została uwzględniona. Tekst Programu został zmieniony.
6.	Burmistrz Gminy Ustrzyki Dolne	Część IV. Kluczowe kierunki rozwoju Bieszczad – priorytety i działania strategiczne – str. 75	Umieścić w tekście Programu czytelną mapkę - str. 75	Mapka nie wyjaśnia (nie wskazuje), czy gmina jest objęta kierunkami działania innymi niż 3.5.1.-3.	Uwaga nie została uwzględniona. Wskazana na str. 75 mapka nie jest mapką o charakterze syntetycznym, dotyczącą Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad. Przedmiotowa mapa, przede wszystkim, pokazuje system powiązań funkcjonalnych regionalnych biegunów wzrostu rzeczywistych i potencjalnych, jak również pokazuje spójność Priorytetu Przedsiębiorczość Programu z priorytetem Tematycznym 3.5 Spójność przestrzenna i wzmocnienie funkcji biegunów wzrostu Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020. Kierunki działań w ramach tego Priorytetu Tematycznego Strategii Podkarpackie 2020, odnoszą się do rzeczywistych i potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych (MOF) oraz do pozostałych ośrodków miejskich. Zakładają one wzmocnienie funkcji gospodarczych, zwiększenie świadczenia usług publicznych i wyższego rzędu przez regionalne bieguny wzrostu, jak również wzmocnienie istniejących powiązań funkcjonalnych oraz poprawę dostępności komunikacyjnej w obszarach

					<p>funkcjonalnych. Zakładane jest również wzmocnienie pozostałych ośrodków miejskich, w tym poprzez rewitalizację. Takie kierunki działań są spójne z działaniem 2.1 <i>Rozwój klastrów wzmacniających bazę ekonomiczną miast tworzących potencjalny obszar wzrostu w ramach Priorytetu Przedsiębiorczość Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad.</i></p> <p>Obszary wsparcia gmin w pozostałych kierunkach <i>Programu</i> wynikają bezpośrednio z Obszarów Strategicznej Interwencji wskazanych w <i>Strategii rozwoju województwa - Podkarpackie 2020.</i></p>
7	Wicestarosta Leski	Odniesienie ogólne do <i>Programu.</i>	Proponuje się, aby na projekty (zadania) służące realizacji <i>Programu</i> została wydzielona alokacja (koperta) finansowa w ramach RPO.	Preferencje punktowe dla projektów służących realizacji <i>Programu</i> , nie dają gwarancji dostatecznego wsparcia rozwojowi Bieszczad.	<p>Uwaga zostanie częściowo uwzględniona</p> <p>Nie przewiduje się wydzielenia specjalnej puli środków finansowych w ramach RPO WP 2014-2020 na realizację projektów objętych <i>Programem</i>. Szczegółowe zasady kwalifikacji projektów w ramach RPO WP na lata 2014-2020 zostaną określone na późniejszym etapie programowania, jednocześnie zakłada się preferencje w odniesieniu do podmiotów objętych <i>Programem Strategicznego Rozwoju Bieszczad</i> znajdujących się w Obszarach Strategicznej Interwencji wyznaczonych w <i>Strategii rozwoju województwa</i> i odzworowanych w poszczególnych</p>

8.	Prezes Wydawnictwa „Bosz” w Olszanicy	Odniesienie ogólne do Priorytetu 4. <i>Infrastruktura służąca poprawie dostępności i ochronie środowiska</i>	Uzupełnić Program o stwierdzenie: Budowa drogi szybkiego ruchu w Bieszczady oraz małych lotnisk dla awionetek.	Warunkiem szybkiego rozwoju Bieszczad jest poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru.	działaniach w ramach RPO WP na lata 2014-2020. Uwaga zawiera się w obecnych zapisach Programu. Zarówno modernizacja infrastruktury drogowej Bieszczad zapewniającej poprawę dostępności Bieszczad w układzie zewnętrznym (regionalnym, krajowym) oraz wewnętrznym, jak również budowa i modernizacja lotnisk i lądowisk wraz z ich przystosowaniem do obsługi ruchu małych samolotów oraz śmigłowców są wskazane w ramach Działania 4.1 <i>Poprawa dostępności przestrzennej i cyfrowej Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad</i> (str.80 i str. 81).
----	---------------------------------------	--	--	--	---

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA

Włodzisław Ortyl

Podsumowanie obejmujące ocenę oddziaływania na środowisko *Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad*

I. Wprowadzenie

Niniejsze podsumowanie oparte jest na przepisach art.55 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (*Dz. U. z 2016 r. poz.353*) i odnosi się do *Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad (PSRB)* oraz *Prognozy oddziaływania na środowisko PSRB*.

Dokument prezentuje przebieg i wyniki przeprowadzonego postępowania, którego rezultatem jest strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. Objęło ono:

- ustalenia zawarte w Prognozie,
- opinie właściwych organów,
- przebieg i rezultat konsultacji społecznych,
- propozycje dotyczące metodologii i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień *PSRB*.

Prognoza oddziaływania na środowisko PSRB została sporządzona przez zespół pracowników Podkarpackiego Biura Planowania Przestrzennego w Rzeszowie. Prace nad dokumentem Prognozy zostały zakończone w lutym 2015 r. i posłużyły one ocenie potencjalnych i rzeczywistych skutków realizacji *PSRB* dla środowiska.

II. Ustalenia zawarte w Prognozie

1. Cele jakie będą realizowane w rezultacie wdrożenia *PSRB* wpisują się w kierunki rozwoju określone w unijnych i krajowych dokumentach strategicznych, jak również są spójne z zapisami dokumentów przyjętych na poziomie regionalnym.
2. Analiza projektu Programu wykazała także jego zgodność z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

3. Program nie jest dokumentem decyzyjnym (operacyjnym), w związku z czym nie jest możliwe jednoznaczne wskazanie znaczących oddziaływań na cele i przedmioty ochrony środowiskowej, w tym obszarów Natura 2000 oraz na integralność tych obszarów. Możliwe jest jednak wskazanie potencjalnych zagrożeń, jakie może powodować realizacja analizowanego dokumentu.
4. Przeprowadzone w Prognozie analizy oddziaływań *PSRB* na poszczególne komponenty środowiska objęły: jakość powietrza, stan wód, klimat akustyczny, zasoby surowców mineralnych, powierzchnię ziemi (w tym glebę), różnorodność biologiczną, obszary prawnie chronione (w tym Natura 2000), rośliny i zwierzęta, krajobraz, zabytki oraz zdrowie ludzi, co jest zgodnie z kryteriami opisu wskazanymi w art. 51 ust. 2 pkt 2 lit.e ustawy OOŚ.
5. Na podstawie analizy informacji dostępnych na etapie sporządzania prognozy, nie zidentyfikowano znacząco negatywnych oddziaływań *Programu* na środowisko, zwłaszcza takich, które naruszałby cel czy przedmiot ochrony obszarów Natura 2000, spójność czy integralność sieci i tym samym wykluczyły możliwość przyjęcia *PSRB*.
6. W toku analiz zawartych w Prognozie nie stwierdzono konieczności prowadzenia (planowania) działań kompensacyjnych wobec środowiska. Nie można tego jednak wykluczyć na etapie realizacji procedury oceny (badania) oddziaływania na środowisko niektórych przedsięwzięć objętych *PSRB*.
7. Projekt *PSRB* nie przewiduje działań, ani nie wskazuje typów projektów, dla których, prawdopodobne byłoby znaczące oddziaływanie o zasięgu wykraczającym poza terytorium kraju. Zatem na obecnym etapie nie zachodzi potrzeba uruchamiania procedury oceny oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym.
8. Przeprowadzone analizy wykazują, iż proponowane w projekcie Programu projekty strategiczne, dzięki którym zostaną osiągnięte zamierzone cele, będą miały przede wszystkim charakter lokalny i ponadlokalny, a potencjalne negatywne oddziaływanie realizowanych zamierzeń inwestycyjnych będzie miało głównie miejscowy zasięg.

9. W kwestii rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w *PSRB*, nie stwierdzono z punktu widzenia ochrony środowiska, konieczności ustalenia takich rozwiązań.

Etapem właściwym dla alternatywnych rozwiązań oraz wyboru wariantów optymalnych w aspekcie ochrony środowiska, będzie etap realizacji i procedury oddziaływania na środowisko zamierzeń inwestycyjnych, jakie mogą wynikać z przyjętych kierunków działań.

10. Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko powinny polegać na:

- eliminacji kolizyjnych przebiegów liniowych elementów infrastrukturalnych z obszarami cennymi przyrodniczo tj. obszarami prawnej ochrony przyrody o najwyższych rygorach ochronnych, w tym z obszarami Natura 2000, powinny w najmniejszym stopniu (zwłaszcza inwestycje transportowe) ingerować w ciągłość korytarzy ekologicznych zarówno leśnych jak i rzecznych oraz w najmniejszym stopniu powodować straty w obrębie struktur przyrodniczych położonych poza obszarami prawnie chronionymi o najwyższych rygorach ochronnych,
- stosowaniu rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie infrastruktury komunikacyjnej na ludzi i pozwalających na dotrzymanie standardów środowiskowych (m.in. ekrany akustyczne, zieleń izolacyjna, ciche nawierzchnie), stosowaniu rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko wodne (separatory związków ropopochodnych dla spływów zanieczyszczonych wód z pasów drogowych) oraz na stosowaniu rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko biotyczne (m.in. przejścia dla migrujących zwierząt, okratowania urządzeń odwadniających pasy drogowe),
- szczególnej dbałości o najmniejszą kolizyjność rozwoju infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej i sportowej z obszarami cennymi pod względem przyrodniczym, w tym eliminacji lub ograniczaniu lokalizacji na terenach o najwyższych rygorach ochronnych, przy uwzględnieniu ochrony siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, siedlisk gatunków o niekorzystnym statusie w Europie oraz zagrożonych w Polsce, a w

szczegółności priorytetowych siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków priorytetowych,

- szczegółowym rozpoznaniu chłonności turystycznej obszarów planowanych do rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej,
- realizacji zamierzeń inwestycyjnych związanych z rozwojem przetwórstwa drzewnego i rolno-spożywczego ze szczególnym uwzględnieniem ograniczeń wynikających z prawnej ochrony przyrody,
- szczegółowym rozpoznaniu lokalnych uwarunkowań przyrodniczych i potencjału przyrodniczego przy wyznaczaniu terenów inwestycyjnych i tworzeniu nowych obszarów aktywności gospodarczej,
- stosowaniu zasady wariantowania lokalizacyjnego i technologicznego przy realizacji wszystkich zamierzeń inwestycyjnych, pozwalającej na wybór wariantu optymalnego z punktu widzenia ochrony środowiska, a w szczególności różnorodności biologicznej.

11. Negatywne oddziaływanie na środowisko realizacji Programu należy ograniczać poprzez stosowanie środków minimalizujących lub kompensujących niekorzystny wpływ podejmowanych przedsięwzięć na środowisko. Autorzy wskazali w szczególności następujące rozwiązania:

- opracowanie i zintegrowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z planami ochrony i planami zadań ochronnych przy pełnym pokryciu powierzchni Bieszczad planami miejscowymi, co pozwoli na pełną kontrolę zagospodarowania przestrzennego oraz będzie przeciwdziałać negatywnym konsekwencjom wykorzystywania decyzji o warunkach zabudowy w praktyce planowania przestrzennego (przedsięwzięcie proponowane jako priorytetowe o kluczowym znaczeniu w skali województwa),
- badania i inwestycje na rzecz utrzymania bioróżnorodności w granicach obszarów objętych różnymi formami ochrony przyrody,
- modernizacje ciepłowni i indywidualnych systemów grzewczych w celu ograniczania emisji niskiej,
- modernizacje i inwestycje na rzecz ograniczania energochłonności gospodarki poprzez wdrażanie innowacyjnych rozwiązań technologicznych,

- rozwój odnawialnych źródeł energii – energetyki solarnej w gospodarstwach domowych i obiektach użyteczności publicznej,
- podjęcie działań związanych z ograniczaniem wytwarzania odpadów, selektywną zbiórką odpadów poprawą świadomości ekologicznej ludności.

12. Realizując projekty w ramach PSRB należy przede wszystkim:

- zachować spójność i integralność obszarów Natura 2000 (wyznaczonych oraz ważnych dla Wspólnoty),
- unikać tworzenia barier dla przemieszczających się zwierząt oraz prawidłowego funkcjonowania układów przyrodniczych,
- ograniczać presję inwestycyjną na tereny najcenniejsze pod względem przyrodniczym,
- wykluczać, lub w uzasadnionych przypadkach ograniczać, fragmentację środowiska do niezbędnego minimum,
- zapewniać drożność korytarzy ekologicznych oraz szlaków migracyjnych zwierząt.

III. Opinie właściwych organów

Przed przystąpieniem do prac nad Prognozą, Marszałek Województwa Podkarpackiego pismami z dnia 22 listopada 2013 r. wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (RDOŚ) i Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (PPWIS) o określenie zakresu i stopnia szczegółowości informacji w niej wymaganych. Wskazania w/w organów zostały przekazane autorom Prognozy.

Projekt *PSRB* wraz z opracowaną do niego Prognozą oddziaływania na środowisko, Marszałek Województwa Podkarpackiego przesłał w dniu 23 maja 2014 roku do zaopiniowania RDOŚ i PPWIS. W opinii przesłanej do Urzędu Marszałkowskiego w dniu 30 czerwca 2014 roku, Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny zaopiniował pozytywnie projekt *Programu* w zakresie sanitarno-higienicznym. Z kolei Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, w przesłanej w dniu 25 czerwca 2014 roku opinii do projektu *Programu* stwierdził, iż realizacja jego postanowień nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, a tym samym opiniuje projekt bez wnoszenia uwag.

IV. Przebieg i wyniki konsultacji społecznych

W dniu 29 kwietnia 2014 r. Zarząd Województwa Podkarpackiego, Uchwałą Nr 343/8171/14 przyjął projekt *Programu strategicznego rozwoju Bieszczad* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko*.

Zgodnie z art. 11 i art.41 ust.1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 Nr 142 poz.1590 t.j.), art. 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz.1658 z późn. zm.) oraz art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, realizując obowiązek zapewnienia udziału społeczeństwa w tworzeniu dokumentów strategicznych, projekt *PSRB* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko* został poddany konsultacjom społecznym w okresie od 16 maja do 20 czerwca 2014 r. W dniu 13 maja 2014 r. na stronie internetowej Samorządu Województwa Podkarpackiego www.umwp.podkarpackie.pl, została umieszczona informacja - zaproszenie do udziału w konsultacjach społecznych *Programu strategicznego Rozwoju Bieszczad* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko* oraz formularz zgłaszania uwag. Do informacji dołączono w postaci plików word oraz pdf, teksty projektu *Programu* i *Prognozy oddziaływania na środowisko*. Przedstawiony został także harmonogram spotkań konsultacyjnych oraz informacja o możliwości zgłaszania uwag i wniosków do konsultowanych dokumentów w okresie od dnia 16 maja do 20 czerwca 2014 r. drogą elektroniczną na adres dr@podkarpackie.pl, w formie korespondencji pocztowej lub osobiście w Departamencie Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego.

Ogłoszenie prasowe o konsultacjach społecznych projektu w/w *Programu* z *Prognozą oddziaływania na środowisko*, zostało opublikowane w dniu 16 maja 2014 r. w gazecie codziennej o zasięgu regionalnym – *Super Nowości*. Poinformowano w nim m.in., iż konsultacje społeczne będą trwały w okresie od dnia 16 maja do 20 czerwca 2014 r., a przez czas trwania konsultacji społecznych projekt *Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad* wraz z *dokumentem Prognozy* będą dostępne na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego www.umwp.podkarpackie.pl oraz

udostępnione do wglądu w formie drukowanej w Departamencie Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego, w pok. 339. Ogłoszenie o konsultacjach społecznych w/w dokumentów wywieszono także na tablicy ogłoszeń w budynku Urzędu Marszałkowskiego przy Al. Ciepłińskiego 4.

Zaproszenia do udziału w konsultacjach społecznych, zostały także przesłane w formie pisemnej do starostów, a także do prezydentów miast, burmistrzów i wójtów jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa, które uczestniczą w *Programie*. Adresatów zaproszeń poproszono o rozpowszechnienie informacji o prowadzonych konsultacjach wśród społeczności lokalnych.

Ponadto zaproszenie pisemne do udziału w konsultacjach przekazano do Podkarpackiej Rady Organizacji Pozarządowych w Rzeszowie, która zadeklarowała upowszechnienie jego treści wśród członków Rady.

W ramach konsultacji, zostało zaplanowane i przeprowadzone jedno spotkanie konsultacyjne w Lesku. Zgodnie z ustalonym harmonogramem, w dniu 11 czerwca 2014 r. w sali konferencyjnej Urzędu Miasta i Gminy w Lesku przy ul. Parkowej 1, odbyło się spotkanie konsultacyjne, zorganizowane dla przedstawicieli JST i innych zainteresowanych podmiotów. Zgodnie z przyjętym harmonogramem, wynikającym z obowiązujących przepisów prawa, konsultacje społeczne zakończyły się w dniu 20 czerwca 2014 r.

W trakcie trwania konsultacji, do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego wpłynęło w formie pisemnej osiem propozycji zmian (uzupełnień) w projekcie *Programu*. Żadna z proponowanych zmian (uwag) nie odnosiła się do treści Prognozy, ani możliwego oddziaływania realizacji *PSRB* na środowisko. Zarząd Województwa Podkarpackiego postanowił o uwzględnieniu lub częściowym uwzględnieniu trzech spośród zgłoszonych propozycji.

V. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień *PSBS*

Istotną składową realizacji projektu Programu jest ocena oraz weryfikacja zawartych w nim założeń. Służy temu monitoring i ewaluacja wdrażania projektu *PSRB*. Proces monitoringu i ewaluacji wdrażania projektu *PSRB* będzie wykonywany

za pomocą standardowych narzędzi badawczych. Podstawowym kwantyfikowanym przedmiotem monitorowania i ewaluacji będą wskaźniki produktu i rezultatu, które przypisano do priorytetów projektu *PSRB*. Wyspecjalizowaną komórką Urzędu Marszałkowskiego, która będzie przygotowywała okresowe raporty z realizacji projektu *PSBS* jest Regionalne Obserwatorium Terytorialne. Bazą dla okresowych raportów będą m.in. raporty dotyczące rozwoju województwa w cyklu rocznym i trzyletnim.

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
Władysław Ortyl